

บทที่ 1

บทนำ

สภาพปัญหา

ในระบอบการเมืองทุกระบอบ การออกกฎหมายเพื่อใช้ในการควบคุมพฤติกรรมของคนในสังคมเป็นกิจกรรมสำคัญอย่างหนึ่งในระบบการเมือง ทั้งนี้เพราะเหตุว่า การออกกฎหมายนั้น เป็นกิจกรรมทางการเมืองของการกำหนดหลักเกณฑ์ การแบ่งสรรปันส่วนทรัพยากรที่มีอยู่จำกัด แก่ส่วนต่าง ๆ ของสังคม¹ ซึ่งในระบบการเมืองนั้นการกระทำกิจกรรมดังกล่าวประกอบด้วยกระบวนการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยนำเข้า (input) กระบวนการแปรสภาพ (conversion process) ปัจจัยนำออก (output) และการป้อนกลับ² (feedback) กระบวนการต่าง ๆ เหล่านี้สมาชิกของระบบการเมืองเป็นผู้เข้ามามีบทบาท ทั้งในเชิงของการต่อสู้กัน และหรือร่วมมือกันเพื่อที่จะผลักดันให้การออกกฎหมายเป็นไปเพื่อตอบสนองความต้องการของตนและหรือกลุ่มคนเป็นสำคัญ

โดยทั่วไปในระบอบการเมืองแบบประชาธิปไตยนั้น ประชาชนในฐานะสมาชิกของระบบการเมือง สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองได้หลายรูปแบบ อาทิเช่น รูปแบบการเสนอข้อเรียกร้องหรือความต้องการ รูปแบบการให้ความสนับสนุนหรือเกื้อกูลต่อระบบการเมือง รูปแบบของการยอมรับและปฏิบัติตามกติกาทางการเมือง และรูปแบบของการแสดงออกซึ่งปฏิกิริยาต่อผลผลิตของกระบวนการแปรสภาพในลักษณะของการป้อนกลับ (feedback) ต่อระบบการเมือง

---

¹ชโยนนต์ สมุทวณิช, ปัญหาการพัฒนาการเมืองไทย (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530), หน้า 69.

²ชโยนนต์ สมุทวณิช, การเมืองเปรียบเทียบ : ทฤษฎีและแนวความคิด (กรุงเทพมหานคร : เจ้าพระยาการพิมพ์, 2526), หน้า 62.

ในระบอบการเมือง กิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดกับกิจกรรมการแข่งขันเพื่อช่วงชิงอำนาจการบริหารหรืออำนาจในการตัดสินใจและการออกกฎหมาย และกิจกรรมทั้งสองประการนี้ ก็ถือได้ว่าเป็นกิจกรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงลักษณะของระบอบการเมืองนั้น ๆ ด้วย กล่าวคือระบอบการเมืองแบบประชาธิปไตยนั้น พลังของการมีส่วนร่วมทางการเมืองจะเป็นตัวกำหนดการได้มาซึ่งอำนาจการใช้ การรักษาและการสืบทอดอำนาจทางการเมือง ในขณะที่ระบอบการเมืองแบบเผด็จการ พลังของการมีส่วนร่วมทางการเมืองมีบทบาทหรือมีส่วนในการกำหนดดังกล่าวน้อยหรือไม่มีเลย และในกรณีของระบอบการเมืองแบบกึ่งประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมทางการเมืองก็เป็นเพียงส่วนหนึ่ง (แต่ไม่ใช่ส่วนเดียวหรือทั้งหมด) ของกิจกรรมทางการเมืองที่มีผลต่อการแข่งขัน การรักษาและการสืบทอดอำนาจ³

กล่าวสำหรับระบอบการเมืองไทยปัจจุบัน ได้มีนักรัฐศาสตร์ไทยส่วนหนึ่งเรียกกันว่าเป็น "ระบอบการเมืองแบบกึ่งประชาธิปไตย" หรือ "ระบอบประชาธิปไตยครึ่งใบ" ทั้งนี้โดยพิจารณาจากลักษณะของรัฐธรรมณูญ สิทธิเสรีภาพของพลเมืองและสิทธิทางการเมือง โดยเฉพาะลักษณะการรวมและการกระจายอำนาจการแข่งขัน การครองอำนาจและการสืบทอดอำนาจทางการเมือง⁴

พิจารณาจากตัวชี้ดังกล่าว ระบอบการเมืองแบบประชาธิปไตยครึ่งใบนี้ มีแนวโน้มโดดเด่นขึ้นมาหลังการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. 2522 จนกระทั่งถึงปัจจุบัน สภาพการณ์ที่สำคัญคือ เกิดพัฒนาการของการใช้อำนาจทางการเมืองร่วมกันของฝ่ายทหาร ข้าราชการพลเรือน และนักการเมืองอาชีพ ในลักษณะของการประนีประนอมของทุก ๆ ฝ่าย⁵ โดยมีระบบราชการ

³ ชัยอนันต์ สมุทวณิช, ปัญหาการพัฒนาการเมืองไทย, หน้า 20.

⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 16.

⁵ สมศักดิ์ ชูโต ได้ให้ความเห็นไว้ใน, "บทวิพากษ์ว่าด้วยการแปรสภาพของระบอบอำมาตยาธิปไตย", ชัยอนันต์ สมุทวณิช, รัฐศาสตร์สาร ปีที่ 11 ฉบับที่ 1-3 (มกราคม-ธันวาคม 2528) : หน้า 31.

ยังคงมีบทบาทเป็นพลังอำนาจส่วนนำในทางการเมืองในขณะที่กลุ่มนักการเมืองอาชีพและกลุ่มผลประโยชน์ตกอยู่ในฐานะเป็นพลังส่วนตาม

สภาพการณ์ดังกล่าวข้างต้น ชี้ให้เห็นลักษณะพัฒนาการขั้นหนึ่งของระบอบการเมืองไทย ซึ่งแต่เดิมมีผู้กล่าวกันว่า เป็นระบอบการเมืองแบบอำมาตยาธิปไตย หรือ ระบอบการเมืองแบบรัฐข้าราชการ (bureaucratic polity)⁶ อันมีนัยที่หมายถึง ลักษณะของระบอบการเมืองที่อำนาจทางการเมืองอยู่ในมือของกลุ่มผู้มีอำนาจในระบบราชการไม่กี่กลุ่ม ที่ทำการแข่งขันช่วงชิงตำแหน่งทางการเมืองกัน และผลัดเปลี่ยนกันขึ้นมาครองอำนาจทางการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน บางโอกาสถูกปิดกั้น บางโอกาสถูกเปิด ให้มิใช่รูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมืองบางรูปแบบ เช่น การเลือกตั้ง เพียงเพื่อการระดมประชาชนสร้างความชอบธรรมให้การครอบครองอำนาจทางการเมืองของกลุ่มแกนอำนาจชนชั้นนำข้าราชการมากกว่าการให้เสรีภาพและโอกาสของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนอย่างกว้างขวางและโดยสมัครใจ ด้วยเหตุนี้เอง สถาบันทางการเมืองนอกระบบราชการ เช่น รัฐสภา พรรคการเมือง รวมตลอดถึงกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ จึงไม่มีการพัฒนาทั้งในด้านบทบาทและพลังที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการแข่งขันช่วงชิงอำนาจทางการเมือง และใช้อำนาจทางการเมือง หรือสามารถที่จะมีความเข้มแข็งเพียงพอที่จะถ่วงดุลอำนาจกับกลุ่มพลังในระบบราชการเอาไว้ได้

ต่อมาระบอบการเมืองแบบอำมาตยาธิปไตย (bureaucratic polity) ได้คลี่คลายเปลี่ยนแปลงไปสู่ระบอบการเมืองประชาธิปไตยแบบราชการ (bureaucratic democracy) หรือที่เรียกกันว่า ประชาธิปไตยครึ่งใบ ดังที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งการคลี่คลายเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้ มิได้เกิดขึ้นอย่างทันทีทันใด และมีพัฒนาการที่สัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคมไทย ซึ่งก็เป็นที่น่าทึ่งกันว่า สภาพการณ์ของการคลี่คลายเปลี่ยนแปลงจากระบอบอำมาตยาธิปไตยไปสู่ระบอบประชาธิปไตยแบบราชการนั้น ด้านหนึ่งเกิดจากการขยาย

---

⁶ Fred W. Riggs, Thailand : The Modernization of Bureaucratic Policy (Honolulu : East-West Center Press, 1966), หน้า 234-287.

ตัวเติบโตอย่างมีสมรรถนะระดับหนึ่งของกลุ่มพลังนอกระบบราชการ (extra-bureaucratic forces) ในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง อีกด้านหนึ่งเกิดจากเจตนารมณ์ทางการเมืองของระบบราชการ เพื่อให้ตนเองสามารถดำรงความเป็นพลังส่วนหลักของอำนาจทางการเมืองเอาไว้ ด้วยเหตุดังกล่าวนี้เอง จึงเป็นผลให้การตัดสินใจทางการเมืองในปัญหาสำคัญ ๆ จึงไม่สามารถจำกัดอยู่เฉพาะกลุ่มผู้กุมอำนาจเดิมเท่านั้น หากจะต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของประชาชน และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีช่องทางของการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้กว้างขวางยิ่งขึ้น

การที่พลังนอกระบบราชการ สามารถเข้ามีส่วนร่วม และแข่งขันช่วงชิงอำนาจทางการเมืองได้ระดับหนึ่งนี้ เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่า ระบบการเมืองได้เปิดโอกาสให้กับกลุ่มพลังนอกระบบราชการมากขึ้นกว่าแต่ก่อน อย่างไรก็ตาม ด้วยเหตุที่ระบบการเมืองไทยเป็นระบบการเมืองที่กลุ่มชนชั้นนำข้าราชการมีบทบาทและอิทธิพลอยู่อย่างลึกซึ้งกว้างขวาง เป็นเวลานาน การที่กลุ่มพลังนอกระบบราชการพยายามเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองได้มากขึ้นนั้น ย่อมส่งผลกระทบต่อสถานภาพและบทบาทของกลุ่มชนชั้นนำระบบราชการอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะฉะนั้นกลุ่มชนชั้นนำระบบราชการ จึงจำเป็นต้องดำเนินการในกระบวนการทางการเมืองต่าง ๆ ที่จะทำให้อำนาจทางการเมืองของตนดำรงอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกระบวนการของการแข่งขันและระดมพลังเพื่อช่วงชิงและครอบครองอำนาจทางการเมือง เป็นต้นว่า การเข้าไปมีบทบาทอย่างสำคัญของกลุ่มชนชั้นนำระบบราชการในการกำหนดคกคิกทางการเมือง การควบคุมการใช้กลไกทางการเมือง ทรัพยากรทางการเมือง ตลอดจนการระดมการสนับสนุนทางการเมืองจากประชาชน อันมีลักษณะของการแข่งขัน แย่งชิงและปิดกั้น การเข้ามาใช้อำนาจทางการเมืองของกลุ่มพลังนอกระบบราชการ⁷ ทั้งนี้ก็เพื่อที่จะดำรงฐานะและอำนาจการครอบงำทางการเมืองของกลุ่มชนชั้นนำระบบราชการเอาไว้อย่างเหนียวแน่นและมั่นคงนั่นเอง

จากสภาพการณ์ที่กล่าวมาแล้วทั้งหมด ทำให้ดูเหมือนว่า แนวโน้มของการที่พลังประชาธิปไตยนอกระบบราชการจะสามารถเข้าไปมีบทบาทในการครอบครองอำนาจทางการเมือง

⁷ ชัยอนันต์ สมุทวณิช, รัฐ (กรุงเทพมหานคร : สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2530), หน้า 215-216.

เมืองเป็นด้านหลักนั้น ยังต้องใช้เวลาอีกยาวนาน ทั้งนี้เพราะว่า พลังประชาธิปไตยนอก
 ราชการหรือฝ่ายเอกชนนั้น ยังเป็นกลุ่มพลังที่มีความอ่อนแอ ทั้งในด้านโครงสร้างและกลไก
 การจัดตั้งในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง และการแข่งขันช่วงชิงอำนาจทางการเมือง
 เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มชนชั้นนำระบบราชการ ซึ่งมีการพัฒนากลไกทางการเมืองของตนเอง
 มาอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม แม้ว่าพลังประชาธิปไตยนอกระบบราชการโดยรวมแล้วจะยัง
 คงไม่มีพลังมากพอที่จะเข้าไปครอบครองอำนาจทางการเมืองได้ส่วนใหญ่หรือทั้งหมด และ
 สามารถผลักดันให้ระบอบการเมืองแบบประชาธิปไตยครึ่งใบเปลี่ยนแปลงไปสู่ประชาธิปไตย
 เสรีนิยม แต่การที่มีระบอบการเมืองแบบประชาธิปไตยครึ่งใบยังคงดำรงอยู่นั้น ย่อมเป็นการ
 เปิดโอกาสให้กลุ่มพลังประชาธิปไตยนอกระบบราชการสามารถเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองใน
 รูปแบบอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากการแข่งขันช่วงชิงอำนาจทางการเมืองได้ รูปแบบที่สำคัญและมี
 นัยที่สะท้อนให้เห็นถึงการเติบโตของพลังนอกระบบราชการในการมีส่วนร่วมทางการเมืองรูป
 แบบหนึ่งก็คือ การผลักดันข้อเรียกร้องและความต้องการ การหาช่องทางเพื่อเข้าถึง และการ
 ระดมพลังเพื่อการกดดันต่อการตัดสินใจของรัฐบาลในปัญหาสาธารณะต่าง ๆ อาทิ เช่น กรณี
 ปัญหาการสร้างโรงงานแทนทาลัม ปัญหาอ้อยและน้ำตาล ปัญหาเรื่องข้าว ตลอดจนปัญหา
 การสร้างเขื่อนน้ำโจน เป็นต้น

ปรากฏการณ์เหล่านี้ นอกจากจะสะท้อนให้เห็นถึงการเติบโตของพลังประชาธิปไตย
 นอกระบบราชการแล้ว ในอีกด้านหนึ่ง ยังเป็นเครื่องบ่งชี้ว่าระบบราชการได้ยินยอมปรับตัว
 และนำเอาหลักการและวิธีการประชาธิปไตยบางส่วนมาใช้ในกระบวนการตัดสินใจทางการเมือง
 ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความตื่นตัวทางการเมืองของรัฐในอันที่จะจัดตั้งกลไกเพื่อจัดการ
 กับการเรียกร้องของพลังอื่น ๆ ในสังคมอีกด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หากข้อเรียกร้องนั้นมี
 ผลกระทบกระเทือนหรือรบกวนอำนาจทางการเมืองของรัฐ

นอกจากนี้ยังได้ชี้ให้เห็นถึงการที่ประชาชนภายใต้ระบอบการปกครองดังกล่าวนี้
 สามารถมีสมรรถนะของตนเองระดับหนึ่ง คือ ความตื่นตัวและความสามารถในการระดมพลัง
 ซึ่งกันและกัน เพื่อทำการเรียกร้องผลประโยชน์ที่ตนและหรือกลุ่มตนต้องการจากรัฐบาล
 จึงกล่าวได้ว่า เป็นการแผ่ขยายการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนให้ออกไปจาก
 รูปแบบที่จำกัดอยู่แต่เรื่องการเลือกตั้ง ไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมืองรูปแบบอื่น ๆ มากขึ้น

อันจะเป็นการกล่อมเกล่าและเสริมสร้างประสบการณ์ทางการเมืองประชาธิปไตยแก่ประชาชนมากขึ้นด้วย

ปัญหาการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ จะศึกษาการผลักดันทางการเมือง (political pressure) ของกลุ่มผลประโยชน์ภายใต้ระบอบการเมืองประชาธิปไตยแบบราชการ โดยจะใช้พฤติกรรมการผลักดันทางการเมืองของกลุ่มผลประโยชน์ของผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์เป็นหน่วยวิเคราะห์ โดยจะศึกษาเฉพาะกรณีของการผลักดันร่างพระราชบัญญัติการพิมพ์ของกลุ่มในกระบวนการของการริเริ่มร่าง และพิจารณากลั่นกรองกฎหมายเป็นสำคัญ ทั้งนี้ด้วยเหตุผลที่ว่า ร่างพระราชบัญญัติการพิมพ์นั้น เป็นผลประโยชน์ที่มองเห็นได้ ที่กลุ่มผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์ได้ร่วมกันเรียกร้องและทำการผลักดันเพื่อให้องค์กรตัดสินใจ ดำเนินการตัดสินใจตามแนวทางและความต้องการของกลุ่ม ทั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อขบถายแนวคิดทฤษฎีอย่างสังเขปว่า ในทางหลักการของระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยนั้น กลุ่มผลประโยชน์ (Interest groups) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของกระบวนการทางการเมือง ซึ่งมีส่วนทำให้ระบบการเมืองดำเนินไปตามหน้าที่ของมันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการตอบสนองต่อความต้องการของสมาชิก ของระบบการเมือง

ในการปกครองระบอบประชาธิปไตย กลุ่มผลประโยชน์มีบทบาทอย่างสำคัญในการเป็นตัวเชื่อมระหว่างผู้ตัดสินใจทางการเมืองกับปัจเจกชนในสังคม กลุ่มผลประโยชน์เป็นอิทธิพลนอกรัฐสภาที่เข้าไปมีบทบาทในการกำหนดนโยบายของรัฐบาล⁸ การที่กลุ่มผลประโยชน์หรือกลุ่มอิทธิพลใด ๆ จะมีอิทธิพลต่อระบบการเมืองมากน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ อันได้แก่การมีช่องทางของการเข้าถึง (accessibility) และส่งผลกระทบโดยตรงต่อผู้ตัดสินใจทางการเมือง การที่ผลประโยชน์ของกลุ่มมีความสอดคล้องกับค่านิยมของสังคม ทรัพยากรของกลุ่ม โดยเฉพาะอย่างยิ่งทรัพยากรที่เป็นพลังทางการเมือง อาทิเช่น กำลังคน

⁸ พงุทธิสาธ ขุมพล ม.ร.ว., ระบบการเมือง : ความรู้เบื้องต้น (กรุงเทพมหานคร : คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530), หน้า 136.

กำลังเงิน การจัดการ และความเชี่ยวชาญที่เป็นลักษณะเฉพาะของกลุ่ม เป็นต้น⁹

พิจารณาจากเงื่อนไขดังกล่าวข้างต้น กลุ่มผลประโยชน์ผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์ เป็นกลุ่มผลประโยชน์หนึ่งที่น่าจะมีบทบาทและอิทธิพลอย่างค่อนข้างมากในทางการเมือง กล่าวคือ หนังสือพิมพ์เป็นสถาบันที่มีหน้าที่ในการเสนอข่าวสารต่อสาธารณะ ซึ่งการกระทำหน้าที่ดังกล่าวหนังสือพิมพ์สามารถที่จะเลือกเสนอข่าวสารที่มีอิทธิพลต่อความคิดอ่านของสาธารณะได้ด้วยเหตุนี้เองจึงกล่าวได้ว่า หนังสือพิมพ์เป็นสถาบันที่มีบทบาทสำคัญในการกล่อมเกล่าและการระดมทางการเมือง¹⁰

สำหรับในด้านกลุ่มผลประโยชน์ของผู้ประกอบอาชีพหนังสือพิมพ์นั้น เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่า นักหนังสือพิมพ์ไทยในอดีตที่ผ่านมา เป็นกลุ่มคนกลุ่มหนึ่งที่มีบทบาทในการเข้าร่วมต่อสู้ทางการเมือง เพื่อการเปลี่ยนแปลงให้เป็นประชาธิปไตยมาโดยตลอด¹¹ นอกจากนี้หนังสือพิมพ์ไทย ยังเป็นสื่อมวลชนประเภทเดียวที่กำเนิดขึ้นมาโดยเอกชน และดำเนินการได้โดยอิสระ ปลอดภัยจากการควบคุมของรัฐบาลอย่างใกล้ชิด เมื่อเปรียบเทียบกับสื่อมวลชนประเภทอื่น เช่น วิทยุและโทรทัศน์ ด้วยเหตุนี้อาชีพหนังสือพิมพ์จึงทำให้กลุ่มผู้ประกอบอาชีพหนังสือพิมพ์มีความเป็นอิสระระดับหนึ่งในการที่จะทำหน้าที่ทางการเมืองได้ออย่างน้อย 3 ประการ คือ

⁹ พฤทธิสวณ ชุมพล ม.ร.ว., ระบบการเมือง : ความรู้เบื้องต้น, หน้า 102-104.

¹⁰ พรภิรมณ์ เอี่ยมธรรม, บทบาททางการเมืองของหนังสือพิมพ์ไทย พ.ศ. 2475-2488 (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2520), หน้า ข-ค.

¹¹ สุวิมล รุ่งเจริญ, "บทบาทของนักหนังสือพิมพ์ในการเมืองไทย ระหว่าง พ.ศ. 2490-2501," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526), หน้า 1.

1. การวิพากษ์วิจารณ์และการตรวจสอบการบริหารงานของรัฐบาล
2. การโน้มน้าวมติมหาชน ชักจูงและยอมรับให้ประชาชนยอมรับและสนับสนุนข้อคิดเห็นของตน และเรียกร้องให้รัฐบาลเปลี่ยนแปลงนโยบายบางประการ
3. การเป็นผู้นำและผู้กระตุ้นให้เกิดการเคลื่อนไหวทางการเมือง เพื่อการเรียกร้องเสรีภาพและประชาธิปไตย¹²

แต่การที่หนังสือพิมพ์จะสามารถกระทำบทบาททางการเมืองดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น นอกจากความตื่นตัว จิตสำนึก ตลอดจนขีดความสามารถ อันเป็นองค์ประกอบส่วนตัวของนักหนังสือพิมพ์แล้ว ยังขึ้นอยู่กับว่า ระบอบการเมืองเปิดโอกาสและให้เสรีภาพแก่การทำหน้าที่ดังกล่าวแก่นักหนังสือพิมพ์หรือไม่เพียงใดด้วย ซึ่งในแง่นี้ เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่า เสรีภาพหนังสือพิมพ์ภายใต้ระบอบการเมืองของไทยนั้นค่อนข้างจะถูกปิดกั้นมาโดยตลอด โดยรัฐบาลได้มีการกำหนดและนำเอากลไกด้านกฎหมาย องค์กร และบุคคล เข้ามาเป็นเครื่องมือในการควบคุมหนังสือพิมพ์ มิให้มีและใช้เสรีภาพ โดยมักจะอ้างเสมอว่า การใช้เสรีภาพของหนังสือพิมพ์นั้นขาดความรับผิดชอบและเกินขอบเขต จนอาจจะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ ซึ่งก็มีผลทำให้หนังสือพิมพ์กับรัฐบาลค่อนข้างจะมีความขัดแย้ง และมีโอกาสที่จะมีปัญหาความขัดแย้งกันมาโดยตลอด

ปัญหาอุปสรรคที่มองเห็นได้ชัด ก็คือกฎหมายที่รัฐบาลออกมาเพื่อใช้ในการควบคุมหนังสือพิมพ์ 2 ฉบับ คือ พระราชบัญญัติการพิมพ์ พ.ศ. 2484 และคำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 (ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2519) ซึ่งมีสาระในการมอบอำนาจการควบคุมหนังสือพิมพ์ให้แก่ข้าราชการ และเปิดโอกาสให้ข้าราชการใช้ดุลยพินิจในการพิจารณาการตีความการกระทำความผิดและมีอำนาจในการลงโทษหนังสือพิมพ์อีกด้วย ซึ่งกฎหมายดังกล่าว ทำให้รัฐบาลมีขอบเขตอำนาจที่กว้างขวางในการควบคุมหนังสือพิมพ์ เป็นผลทำให้นักหนังสือพิมพ์ขาดความเป็นอิสระในการประกอบอาชีพ ซึ่งกล่าวได้ว่า เป็นการขัดต่อผลประโยชน์พื้นฐานของผู้ประกอบอาชีพหนังสือพิมพ์ ยิ่งไปกว่านั้น การควบคุมของรัฐบาลยังเป็นสาเหตุประการหนึ่งที่ทำให้ผู้ประกอบอาชีพหนังสือพิมพ์ ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ของตนได้ตามอุดมคติ นั่นคือ ความเป็นกลางในการแสวงหาและการให้ข่าวสารข้อมูลที่เป็น

¹² สุวิมล รุ่งเจริญ, "บทบาทของนักหนังสือพิมพ์ในการเมืองไทย ระหว่าง พ.ศ. 2490-2501," หน้า 215.

ข้อเท็จจริงแก่สาธารณะ ด้วยเหตุนี้เองผู้ประกอบการอาชีพหนังสือพิมพ์ จึงมีการเคลื่อนไหวเพื่อต่อสู้เรียกร้องผลประโยชน์และเสรีภาพในการประกอบอาชีพของตนมาโดยตลอด ตรวจจับที่รัฐบาลยังมีกฎหมายและกลไกในการควบคุมหนังสือพิมพ์อยู่อย่างเข้มงวด โดยมีเป้าหมายและวิธีการของการเคลื่อนไหวคือ การเรียกร้องและผลักดันให้รัฐบาลยกเลิกกฎหมายทั้งสองฉบับดังกล่าว

การเคลื่อนไหวทางการเมืองของผู้ประกอบการอาชีพหนังสือพิมพ์ เป็นการแสดงออกถึงการเสนอข้อเรียกร้องต่อรัฐบาลในฐานะผู้ใช้อำนาจทางการบริหาร กล่าวได้ว่าข้อเรียกร้องของหนังสือพิมพ์เป็นปฏิกริยาบ่อนกลับ (feedback) ที่สมาชิกของระบบการเมืองได้กระทำในกระบวนการทางการเมือง ซึ่งในระบอบการเมืองแบบประชาธิปไตยนั้น เป็นกระบวนการที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันอย่างมีประสิทธิภาพระหว่างกลุ่มผลประโยชน์หรือกลุ่มอิทธิพล กับสถาบันทางการเมือง โดยที่กลุ่มผลประโยชน์หรือกลุ่มอิทธิพลจะผลักดันให้การตัดสินใจเป็นไปตามที่กลุ่มต้องการหรือไม่เพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับศักยภาพของกลุ่มลักษณะของประเด็นปัญหาข้อเรียกร้องที่จะสามารถระดมการสนับสนุนหรือโน้มน้าวผู้ตัดสินใจได้มากน้อยเพียงใด ตลอดจนบริบทของปัญหาข้อเรียกร้องนั้น ๆ ด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริบททางการเมืองหรือลักษณะของระบอบการเมือง

ส่วนในระบอบการเมืองที่เรียกว่า "ประชาธิปไตยแบบราชการ" หรือประชาธิปไตยครึ่งใบนั้น จะเห็นได้ว่า โครงสร้างขององค์กรที่ทำหน้าที่ตัดสินใจมีความซับซ้อนมากขึ้น เพราะองค์กรดังกล่าว นอกจากรัฐธรรมนูญจะให้อำนาจแก่สภาผู้แทนราษฎรในการพิจารณากฎหมายแล้ว ยังได้ให้อำนาจหน้าที่เช่นเดียวกันแก่วุฒิสภาโดยอาศัยเหตุผลดังระบุไว้ในบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญที่ระบุว่า "สมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ย่อมเป็นผู้แทนของปวงชนชาวไทย" และเหตุผลทางการเมือง ซึ่งฝ่ายข้าราชการประจำ ที่ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการที่จะต้องมีวุฒิสมาชิกคอยเป็น "พี่เลี้ยง" และถ่วงดุลอำนาจฝ่ายนักการเมืองที่มาจากการเลือกตั้ง โดยบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นกติการองรับการใช้อำนาจร่วมกันระหว่างข้าราชการประจำ ซึ่งสวมบทบาทในฐานะสมาชิกวุฒิสภา กับนักการเมือง กรอบกติกาดังกล่าวนี้ย่อมเป็นการสร้างความมั่นใจระดับหนึ่งให้แก่ฝ่ายข้าราชการประจำ ในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการใช้อำนาจทางการเมือง โดยที่ฝ่ายข้าราชการประจำยังคงเป็นผู้ที่มีอำนาจและอิทธิพลเหนือนักการเมือง¹³

¹³ ชัยอนันต์ สมุทวณิช, ปัญหาการพัฒนาการเมืองไทย, หน้า 112.

ในเชิงพฤติกรรมที่เป็นจริงก็ปรากฏว่า ฝ่ายข้าราชการประจำ ซึ่งสวมบทบาทในฐานะ วุฒิสมาชิก ก็ได้พยายามอย่างยิ่งที่จะปกป้องและรักษาอำนาจของตนเองไว้อย่างเหนียวแน่นและ มั่นคง ดังจะเห็นได้จากการที่วุฒิสมาชิกได้ใช้สิทธิและอำนาจในการยับยั้ง และแก้ไขร่างกฎหมาย ของสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งมีเนื้อหาสาระและหลักการที่จะรื้อถอนอำนาจและผลประโยชน์ของฝ่าย ข้าราชการประจำลงไป การใช้อำนาจหน้าที่ดังกล่าว ย่อมนำไปสู่ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นใน กระบวนการตัดสินใจ อันมีผลกระทบไปยังกลุ่มผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้

ดังนั้นเมื่อรัฐสภาเป็นเวทีของการต่อสู้ทางการเมืองเพื่อการผลักดันให้การตัดสินใจ เป็นไปในทิศทางที่กลุ่มต้องการ การศึกษาการผลักดันทางการเมืองของกลุ่มผลประโยชน์ ใน กรณีปัญหาของร่างกฎหมายการพิมพ์ จึงมุ่งให้ความสนใจที่จะพิจารณาว่า กลุ่มผลประโยชน์ฝ่าย หนังสือพิมพ์ได้ทำการเคลื่อนไหวและดำเนินกิจกรรมทางการเมืองอย่างไรบ้าง ในการที่จะ เชื่อมโยงกับกระบวนการตัดสินใจ และหนังสือพิมพ์ได้แสวงหาและใช้ช่องทางอย่างไรในการที่ จะผลักดันให้การตัดสินใจเป็นไปตามที่หนังสือพิมพ์ต้องการ

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากว่า กระบวนการตัดสินใจนั้น เป็นกระบวนการที่มีความ สัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับระบอบการเมือง และเป็นกระบวนการที่อยู่ภายใต้อิทธิพลของบริบททาง การเมือง ระบอบการเมืองก็ดี บริบททางการเมืองก็ดี ย่อมเป็นปัจจัยที่สำคัญในการที่จะบ่งชี้ถึงลักษณะของการเมืองการกดดัน ในกรณีปัญหาดังกล่าวนี้อีกด้วย

ในระบบรัฐสภาไทย ข้าราชการที่สวมบทบาทในฐานะวุฒิสมาชิก ทำหน้าที่เสมือนหนึ่ง เป็นองค์กรพิทักษ์ผลประโยชน์ของระบบราชการ โดยทำหน้าที่ในการถ่วงดุลอำนาจของสภา ผู้แทนราษฎรและทำหน้าที่ในการเผชิญหน้ากับกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ที่พยายามแสวงหาช่องทาง เข้าไปผลักดันการตัดสินใจ ดังนั้นการผลักดันการตัดสินใจของกลุ่มผลประโยชน์หรือกลุ่ม อิทธิพล นอกจากจะเผชิญหน้ากับกลุ่มผลประโยชน์หรือกลุ่มอิทธิพลด้วยกันเองแล้ว ยังต้องเผชิญ หน้ากับวุฒิสมาชิกในขั้นตอนของกระบวนการตัดสินใจอีกด้วย

กรณีของร่างพระราชบัญญัติการพิมพ์ การเผชิญหน้ากันระหว่างกลุ่มผู้ประกอบวิชาชีพ หนังสือพิมพ์ด้วยกันเอง ในรูปของความขัดแย้งทางความคิดและผลประโยชน์ของการเรียกร้อง เป็นปัญหาหนึ่งที่ทำให้การดำเนินกิจกรรมของการกดดันทางการเมืองต่อองค์กรการตัดสินใจขาด เอกภาพและขาดพลัง เพราะเหตุว่า กลุ่มผลประโยชน์หนังสือพิมพ์มีอยู่อย่างหลากหลาย และ

ขาดความร่วมมือกันอย่างจริงจังในการเคลื่อนไหวเพื่อทำการเรียกร้องผลประโยชน์ร่วมกัน

สำหรับการเผชิญหน้ากับวุฒิสมาชิกนั้น ปัญหาสำคัญก็คือ การที่วุฒิสมาชิกได้แสดงออกซึ่งบทบาทที่ซื่อสัตย์อยู่สองด้านคือ การเป็นตัวแทนของระบบราชการในฐานะกลไกสำคัญในการควบคุมหนังสือพิมพ์ และในฐานะองค์กรตัดสินใจ บทบาทในฐานะตัวแทนของระบบราชการ ซึ่งเป็นบทบาทที่รองรับอำนาจที่แท้จริง จึงเป็นบทบาทที่รองรับอำนาจตามที่ ดังนั้นปัญหาการเผชิญหน้าดังกล่าว จึงเป็นปัญหาของความขัดแย้งทางความคิดระหว่างทั้งสองฝ่าย ซึ่งบ่งชี้ให้เห็นจากการโต้แย้งกันในการประชุมของคณะกรรมการร่วมกันของทั้งสองสภา ซึ่งฝ่ายหนังสือพิมพ์มีตัวแทนของตนเองเข้าไปมีส่วนร่วมด้วย โดยมีประเด็นของการโต้แย้งที่สำคัญ ๆ อาทิเช่น "กฎหมายการพิมพ์และ พร. 42 เป็นกฎหมายที่คุกคามเสรีภาพของหนังสือพิมพ์ เป็นกฎหมายที่ละเมิดสิทธิมนุษยชนขัดกับหลักการประชาธิปไตย หนังสือพิมพ์ควรมีองค์กรควบคุมตนเอง เสรีภาพของหนังสือพิมพ์เป็นอันตรายต่อความมั่นคงของชาติ"¹⁴ เป็นต้น

การศึกษา การผลักดันทางการเมืองของกลุ่มผลประโยชน์ในยุคประชาธิปไตยแบบราชการ กรณีของร่างพระราชบัญญัติการพิมพ์นี้ ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษา การดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของกลุ่มผลประโยชน์ ในการนำเอาข้อเรียกร้องและความต้องการของกลุ่มเข้าสู่กระบวนการทางการเมือง โดยจะพิจารณาว่ากลุ่มผลประโยชน์หนังสือพิมพ์ได้ใช้วิธีการ ช่องทาง และกลยุทธ์อย่างไร ในการที่จะผลักดันให้การตัดสินใจเป็นไปตามที่กลุ่มต้องการ และการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของกลุ่มนั้น สามารถส่งผลต่อการตัดสินใจของรัฐบาลได้หรือไม่เพียงใด มีปัญหาอุปสรรคอย่างไร

---

¹⁴ การอ้างเหตุผลด้านความมั่นคงนี้ กล่าวได้ว่า เป็นข้ออ้างที่กลไกอำนาจรัฐ (ระบบราชการ) ใช้มาตลอด และเป็นข้ออ้างที่สร้างความชอบธรรมต่อกลไกอำนาจรัฐทั้งด้านการควบคุมบังคับและกลไกอุทธรณ์ให้เป็นฝ่ายที่ครอบงำและกำหนดทิศทางการเปลี่ยนแปลงสังคมมากกว่า พลังทางสังคมจะเป็นฝ่ายครอบงำและกำหนดทิศทางการเปลี่ยนแปลง โปรดดู ชัยอนันต์ สมุทวณิช, รัฐ, หน้า 158.

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและทำความเข้าใจถึงบทบาทของกลุ่มผลประโยชน์หรือกลุ่มอิทธิพลในกระบวนการทางการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในกระบวนการของการออกกฎหมาย
2. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ถึง วิธีการ ช่องทาง และการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของกลุ่มผลประโยชน์หรือกลุ่มอิทธิพล โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กลุ่มผลประโยชน์ หรือกลุ่มอิทธิพลด้านหนังสือพิมพ์ ในการพยายามผลักดันการตัดสินใจของรัฐบาล
3. เพื่อแสดงให้เห็นถึงการต่อสู้ทางการเมืองของกลุ่มผลประโยชน์หนังสือพิมพ์ภายในบริบททางการเมืองประชาธิปไตยแบบราชการ
4. เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัยการเมืองไทย ในมิติของการศึกษาพฤติกรรม การผลักดันทางการเมือง (political pressure) และเป็นกรณีตัวอย่างที่อาจใช้ในการศึกษาเปรียบเทียบ การเข้ามามีบทบาท การใช้อำนาจและอิทธิพลของกลุ่มผลประโยชน์หรือกลุ่มอิทธิพลต่อผู้ตัดสินใจ ในกรณีปัญหาอื่น ๆ ในระบบการเมืองไทย

สมมุติฐานของการวิจัย

สมมุติฐานของการศึกษาในครั้งนี้ก็คือ ภายใต้ระบอบการเมืองประชาธิปไตยแบบราชการ ระบอบการเมืองพยายามจำกัดโอกาสของการที่กลุ่มผลประโยชน์ ซึ่งเป็นกลุ่มพลังนอกระบบราชการ มิให้สามารถเข้าไปมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในเรื่องที่สำคัญ ๆ จึงยังผลให้การเรียกร้องและการผลักดันความต้องการของกลุ่มผลประโยชน์ ประสบผลสำเร็จได้อย่างยากลำบาก นอกจากนี้ ในส่วนของกลุ่มผลประโยชน์ผู้ประกอบอาชีพหนังสือพิมพ์เอง ก็ไม่สามารถที่จะทำการผลักดันให้ข้อเรียกร้องของตนบรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากความอ่อนแอ ความไม่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่ม ตลอดจนความไม่สามารถเข้าถึงผู้ตัดสินใจ

ขอบเขตของการวิจัย

เนื่องจากเค้าโครงของการพิจารณาพระราชบัญญัติการพิมพ์ที่เป็นปัญหาอยู่ในปัจจุบัน ได้มีการริเริ่มมาตั้งแต่สมัยประชุมสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภาและรัฐบาลในระหว่างปี พ.ศ. 2528-2529 แต่ปรากฏว่าในช่วงเวลาดังกล่าว ได้มีการยุบสภาเกิดขึ้นจนกระทั่งมีการเลือกตั้งทั่วไปขึ้น

ในวันที่ 27 กรกฎาคม 2529 ร่างพระราชบัญญัติการพิมพ์ ซึ่งค้างคั้งมาจากสมัยประชุมเดิม ได้มีการนำขึ้นมาพิจารณาอีกครั้งหนึ่งและได้มีการดำเนินการไปตามขั้นตอนของการพิจารณาจนกระทั่งปัจจุบัน ซึ่งเป็นขั้นตอนของการพิจารณาโดยคณะกรรมการร่วมกันของทั้งสองสภา เนื่องจากวุฒิสภาได้ทำการแก้ไขและเปลี่ยนแปลงสาระของร่างพระราชบัญญัติการพิมพ์ที่ผ่านความเห็นชอบของสภาผู้แทนราษฎรมาแล้ว

ประกอบกับระหว่างช่วงปี พ.ศ. 2528-2530 ได้มีความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการผลักดันหรือการยับยั้งเปลี่ยนแปลงแก้ไขร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว หรือกิจกรรมการเมืองอื่น ๆ ที่จะส่งผลต่อผู้ตัดสินใจมาอย่างต่อเนื่อง ทั้งในกรณีของกลุ่มผลประโยชน์หรือกลุ่มอิทธิพลฝ่ายหนังสือพิมพ์ และกลุ่มผลประโยชน์หรือกลุ่มอิทธิพลอื่น ๆ เช่น กลุ่มเคลื่อนไหวด้านสิทธิมนุษยชน นักการเมืองและข้าราชการ เป็นต้น

ดังนั้น เพื่อให้การศึกษาวิจัยเรื่องนี้ สามารถครอบคลุมและเจาะลึกในปัญหาดังกล่าว จึงมีขอบเขตของการศึกษาในแง่ของช่วงเวลา คือ ระหว่าง พ.ศ. 2528-2530 และในแง่ของกลุ่มและบุคคลที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะพิจารณาทั้งที่เกี่ยวข้องโดยตรงและโดยอ้อมต่อกระบวนการผลักดันและการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการพิมพ์ด้วย โดยจะพิจารณาถึงบทบาทในการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองและอิทธิพลของกลุ่ม เป็นสำคัญ

วิธีการในการศึกษาวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จะใช้วิธีการวิจัยเอกสารและการสัมภาษณ์ควบคู่กันไป โดยการใช้เอกสารนั้น ประกอบด้วย การใช้เอกสารขั้นต้นได้แก่ บันทึกและรายงานการประชุมของรัฐสภาสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา คณะกรรมการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ คณะกรรมการร่วม คำอภิปราย คำแปรญัติต่าง ๆ ตลอดจนรายงานการประชุมและสัมมนาของกลุ่ม องค์กรที่เคลื่อนไหวในเรื่องของร่างพระราชบัญญัติการพิมพ์ และเรื่องที่เกี่ยวข้อง อาทิเช่น เรื่องเสรีภาพหนังสือพิมพ์ เรื่องจรรยาบรรณหนังสือพิมพ์ เรื่องหนังสือพิมพ์กับความมั่นคงของชาติ เป็นต้น สำหรับเอกสารชั้นรองนั้น ได้แก่ รายงานการวิจัยบทความ ข่าว แถลงการณ์ ที่ปรากฏในหน้าหนังสือพิมพ์ และพิมพ์ต่าง ๆ ตลอดจนบทสัมภาษณ์ของบุคคลที่เกี่ยวข้อง

ในกรณีของการสัมภาษณ์ จะใช้การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการและการสัมภาษณ์แบบมีแนวคำถาม (guide line) ประกอบกัน โดยจะทำการสัมภาษณ์บุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษา ซึ่งได้แก่ นักหนังสือพิมพ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสมาชิก นักสิทธิมนุษยชน นักวิชาการ โดยเฉพาะในสาขาที่เกี่ยวข้องกับการร่างกฎหมาย การหนังสือพิมพ์ และปัญหาสิทธิมนุษยชน

นิยามศัพท์ในการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง "การผลักดันทางการเมืองของกลุ่มผลประโยชน์ในยุค "ประชาธิปไตยแบบราชการ" : ศึกษากรณีร่างพระราชบัญญัติการพิมพ์" ผู้วิจัยได้ให้คำจำกัดความของปัญหาในการวิจัยไว้ดังนี้คือ

การผลักดันทางการเมือง หมายถึง การเสนอข้อเรียกร้องทางการเมืองอย่างใดอย่างหนึ่งที่มีต่อผู้ตัดสินใจ รวมตลอดกระทั่งการนำเอาข้อเรียกร้องนั้น เสนอต่อสาธารณะ เพื่อระดมการร่วมสนับสนุน

กลุ่มผลประโยชน์ หมายถึง องค์กรซึ่งเป็นการรวมตัวกันเป็นผู้ประกอบอาชีพหนังสือพิมพ์ ซึ่งมีลักษณะที่เป็นทางการ มีโครงสร้างการบริหารและสมาชิกที่ชัดเจน รวมถึงองค์กรกลางอันเป็นผลของการรวมตัวกันอีกระดับหนึ่งของบรรดาองค์กรดังกล่าวข้างต้นด้วย

ประชาธิปไตยแบบราชการ หมายถึง ระบอบการปกครองที่กลุ่มชนชั้นนำข้าราชการซึ่งมีฐานะอำนาจการครอบงำทางการเมืองและการเปลี่ยนแปลงสังคม ยินยอมให้กลุ่มพลังนอกระบบราชการ สามารถเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองได้ระดับหนึ่งและเพียงบางส่วน โดยในขณะเดียวกัน กลุ่มชนชั้นนำข้าราชการยังคงมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วย เพื่อจำกัดมิให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มพลังนอกระบบราชการ สามารถมีอิทธิพลต่อผู้ตัดสินใจทางการเมืองได้อย่างเต็มที่

ร่างพระราชบัญญัติการพิมพ์ หมายถึง ร่างพระราชบัญญัติการพิมพ์ที่เสนอเข้าสู่สภาผู้แทนราษฎร โดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สังกัดพรรคการเมืองพรรคใดพรรคหนึ่งหรือรัฐบาล เป็นผู้เสนอในช่วงปี พ.ศ. 2528-2530

ผลที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. ผลการวิจัยจะช่วยให้ทราบถึง ลักษณะที่เป็นแบบแผนของการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของกลุ่มผลประโยชน์และกลุ่มอิทธิพลที่สำคัญบางกลุ่มที่สัมพันธ์กับสถาบันการเมือง ในกระบวนการนิติบัญญัติ
  2. ผลการวิจัยจะช่วยให้เห็นถึง วิธีการ ช่องทาง และกลยุทธ์ของการแสวงหา และการใช้อำนาจและอิทธิพลของกลุ่มผลประโยชน์ในการกดดันทางการเมืองต่อองค์กรตัดสินใจ
  3. ผลการวิจัย เป็นตัวอย่างที่อาจใช้ในการอธิบายลักษณะของระบอบและระบบการเมืองไทยที่ชัดเจนยิ่งขึ้น และจะเป็นแนวทางในการค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับการผลักดันทางการเมือง (political pressure) ในกรณีประเด็นปัญหาการเมืองเรื่องอื่น ๆ ต่อไป
- การเสนอรายงานวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอเนื้อหาของรายงานผลการวิจัยออกเป็น 5 บท สำคัญ ๆ ดังนี้คือ

บทที่ 1 : บทนำ กล่าวถึง สภาพปัญหาและปัญหาที่จะทำการวิจัย วัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมุติฐานของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย วิธีการในการวิจัย ตลอดจนนิยามศัพท์ของการวิจัย และผลที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

บทที่ 2 : เป็นบทที่ว่าด้วยการทบทวนทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นกรอบพื้นฐานในการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยทฤษฎีที่สำคัญ ๆ ได้แก่ ทฤษฎีเกี่ยวกับกลุ่มผลประโยชน์ แนวความคิดเกี่ยวกับระบบการเมือง กระบวนการทางการเมือง ประชาธิปไตยแบบราชการ อำนาจและอิทธิพล เป็นต้น รวมทั้งทบทวนงานวิจัยในอดีต

บทที่ 3 : กล่าวถึง กลุ่มผลประโยชน์ของผู้ประกอบอาชีพหนังสือพิมพ์กลุ่มสำคัญ ๆ ที่มีบทบาทในการมีส่วนร่วมเรียกร้องและผลักดันร่างพระราชบัญญัติการพิมพ์ และเสนอบทวิเคราะห์สรุปสภาพการณ์ของการมีส่วนร่วมทางการเมือง การผลักดันร่างพระราชบัญญัติการพิมพ์ของกลุ่มเหล่านั้น

บทที่ 4 : กล่าวถึง ความเป็นมาของร่างพระราชบัญญัติการพิมพ์และการเคลื่อนไหว เพื่อทำการเรียกร้องและผลักดันร่างพระราชบัญญัติการพิมพ์ของกลุ่มผลประโยชน์ผู้ประกอบการอาชีพ หนังสือพิมพ์ ในสภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา รวมทั้งจะชี้ให้เห็นและวิเคราะห์ถึงความขัดแย้ง ในการผลักดันร่างพระราชบัญญัติการพิมพ์ระหว่างกลุ่มผลประโยชน์ผู้ประกอบการอาชีพหนังสือพิมพ์กับ วุฒิสมาชิก และความขัดแย้งกันเองระหว่างและภายในกลุ่มผลประโยชน์ของผู้ประกอบการอาชีพ หนังสือพิมพ์ โดยเฉพาะในประเด็นของการต่อสู้ทางความคิด และการเคลื่อนไหวต่อสู้ทาง การเมืองของกลุ่มเหล่านี้

บทที่ 5 : เป็นบทสรุป วิเคราะห์และเสนอแนะผลของการวิจัยและอภิปรายผลการ วิจัย ซึ่งชี้ให้เห็นถึงปัญหาการผลักดันทางการเมืองของกลุ่มผลประโยชน์หนังสือพิมพ์ ในระบอบ การเมืองประชาธิปไตยแบบราชการ